

Literatuur

1. BONNE, C. & BONNE-WEPSTER, J., — 1925, Mosquitoes of Surinam.
2. COE, R. L. — 1950, in : Handbooks for the Identification of British Insects, 9, part. 2.
3. EDWARDS, F. W., — 1932, Culicidae in : WYTSMAN, Genera Insectorum, fasc. 194.
4. KLOET & HINCKS — 1945, A Check List of British Insects, p. 333—334.
5. MARTINI, E. — 1931, Culicidae in : LINDNER, Die Fliegen der Palaearktischen Region.
6. MEIJERE, J. C. H. DE — 1939, Naamlijst van Nederlandsche Diptera.

Summary

Discussion of *Chaoborus flavicans* Mg. and *Aedes flavescens* Müll., new for the Netherlands fauna. Nomenclatorial alterations in the genera *Anopheles*, *Mansonina* and *Aedes* are given.

Zoölogisch Laboratorium, Plantage Doklaan 44, Amsterdam.

Wanneer vliegt *Maniola jurtina* L.?

door

B. J. LEMPKE

In het eerste deel van de Catalogus (1936) vermeldde ik als vliegtijd 19.VI tot 18.VIII. Intussen zijn na deze publicatie heel wat meer gegevens bekend geworden, zowel vroegere als latere.

In de eerste plaats dus de vraag: wanneer begint *jurtina* te vliegen? Ongetwijfeld verschijnen de eerste mannetjes in vele jaren reeds in Mei. In 1952 zag de heer STAMMESHAUS er een op 22.V en in 1945 noteerde Broeder ANTONIUS het eerste exemplaar al op 20.V. Maar de heer P. HEYLIERS leverde me een hele serie nog vroegere data, bijeen gebracht door een aantal N.J.N.ers in de jaren 1950, 1951, 1952 en 1953. Hier zijn ze: 13 Mei 1950 te Leeuwarden; 1, 3, 6 en 8 Mei 1951 op verschillende plaatsen in Noord-Holland en Friesland, 11 Mei 1952 te Wanneperveen en Boxtel, 3, 10, 11 en 13 Mei 1953 in Friesland, Overijssel, Noord-Brabant en Zeeland.

Bovendien waren er ook opgaven uit April: 15.IV.1952 te Oisterwijk, 23 April 1953 te 's-Hertogenbosch en 26.IV.1953 te Doetinchem. De moeilijkheid van die N.J.N.-opgaven is, dat geen van de waarnemers een verzamelaar is, zodat ze dus nooit te controleren zijn. Daar staat tegenover, dat *jurtina* moeilijk met een andere soort te verwarren is en dat er enige tientallen malen zoveel N.J.N.ers zijn als officiële vlinderverzamelaars. Bovendien zwerven er elke Zaterdagmiddag en elke Zondag dozijnen van die enthousiaste jongeren in ons land rond, zodat de kans, dat zij de ouderen met hun waarnemingen voor zijn, wel heel groot is. Laten we de April-meldingen als dubieus vallen, dan moeten we toch wel tot de conclusie komen, dat vroege Mei-exemplaren veel regelmatig voorkomen, dan we wisten. Vrijwel al deze opgaven acht de heer HEYLIERS betrouwbaar en ze worden trouwens bevestigd door de paar waarnemingen van „officiële” lepidopterologen. Toch hoop ik, dat ook deze mensen nog eens extra op de eerste *jurtina* van het seizoen willen letten.

Wat de laatste datum betreft, die in elk seizoen werd waargenomen, daarvan bezit ik helaas geen N.J.N.-gegevens, daar de groep, die zich met phaenologie be-

zig houdt, alleen op de vroege dieren let. Daarentegen zijn er diverse waarnemingen van verzamelaars, die belangrijk later liggen dan 18.VIII, mijn oorspronkelijke slotdatum.

In 1940 noteerde VÁRI een gaaf ♀ te Nunspeet op 22.IX. In 1942 meldde H. VEEN een afgevlogen ♀ van Steenwijkerwold op 30.VIII en zag wijlen Prof. BROUWER op 3.IX twee exemplaren te Zeist, terwijl laatstgenoemde in 1947 op 13.IX een afgevlogen ♀ te Chaam opmerkte. De kroon spant wel 1950, toen Pater MUNSTERS *jurtina* nog tot in de eerste helft van October te Stein waarnam. Dat lijkt er dus op, of de vlinder wel eens een tweede generatie kan voortbrengen. Maar volgens de literatuur is daar niets van bekend. Deze kwestie is natuurlijk alleen op te lossen door kweken. Blijken er broedsels te bestaan, waarvan een groter of kleiner deel doorgroeit en zich nog hetzelfde jaar tot vlinder ontwikkelt, dan kunnen we veilig aannemen, dat de meeste zeer late vangsten van een partiële tweede generatie afkomstig zijn.

Maar voorlopig ben ik een beetje huiverig voor zo'n conclusie, vooral, omdat alle late exemplaren, voor zover tenminste het geslacht vermeld wordt, wijfjes waren. Pas wanneer late verse mannetjes gevangen worden, ben ik ook zonder kweken overtuigd van het bestaan van een partiële generatie.

In elk geval blijkt ook deze zo algemeen voorkomende vlinder nog wel de moeite van nauwkeurig observeren waard en ik houd me dan ook zeer aanbevolen voor verdere mededelingen.

Summary

The attention is drawn to the long flying time of *Maniola jurtina* L. Specimens are seen as early as the beginning of May and as late as the middle of October, so that the question is raised whether the species may produce a partial second brood in favourable seasons.

Amsterdam-Z2, Oude IJselstraat 12III, Maart 1954.

Het voorkomen van *Operophtera fagata* Scharfenberg in Limburg. Op 16 November fietste ik naar de bossen van Vaals om *fagata* machtig te worden. Het eerste uur van nauwkeurig bekijken van alle boomstammen bracht mij maar één exemplaar op. Toevallig ontdekte ik weldra nummer twee, doordat een klein vleugelpuntje onder een braamblad voor mijn voeten te zien was. Ik veranderde van tactiek en nu bleek mij, dat ik de juiste manier van zoeken gevonden had. Niet tegen de stammen, maar op de bosbodem zit *fagata*, onder dorre bladeren en onder stenen. In korte tijd had ik een groot aantal gevonden. Van de Vaalse bossen ging ik toen naar de bossen van Holset en Vijlen en ook hier bleek *fagata* in groot aantal voor te komen, zelfs zo, dat bijna in ieder spinneweb wel één of meer slachtoffers te vinden waren. Terloops zij nog vermeld, dat ik die dag naast honderden *fagata*'s slechts een drietal *brumata*'s heb waargenomen.

J. LUKKIEN, Pastoor van der Heydenlaan 9, Chèvremont.

Gebruikte insectendozen. De heer P. VAN DER WIEL biedt 20 gebruikte insectendozen aan van verschillend formaat. Te zien en te bevragen bij het Zoölogisch Museum, Zeeburgerdijk 21, Amsterdam-O.

Verhuisd: W. NIJVELDT, naar Diedenweg 89 Wageningen. P. VAN DER WIEL, naar Utrechtseweg 366, Doorwerth.